

Op naar een participatiemaatschappij

Bereidheid in Utrecht lager dan schatting TNS NIPO

Wijken waar mensen onderling weinig contact en waar de inwoners weinig inkomsten hebben, dreigen te verloederen. Vaak is de status van het openbaar groen de eerste parameter waaraan verloedering valt af te lezen. Maar wat gebeurt er wanneer er grootschalig wordt ingezet op de omschakeling naar een participatiemaatschappij? TNS NIPO waarschuwt ervoor dat 20 procent van de bevolking er geen boodschap aan heeft de handen uit de mouwen te steken. Anderzijds is 80 procent wel bereid om iets actiever te worden.

Auteur: Broer de Boer

Ineens was het woord eruit, uitgesproken door koning Willem Alexander tijdens zijn eerste troonrede: 'participatiemaatschappij'. Voor mensen in de groensector is dit natuurlijk niets nieuws. Zij zijn al vele jaren aan de slag om de burgers bij de groene openbare ruimte te betrekken onder het motto zelfbeheer. Soms gebeurt dat uit bezuinigingsoogpunt, maar soms ook omdat het gewoon beter werkt. Sociale controle en onderlinge contacten blijken meestal de succesfactor om te helpen het groen in een buurt 'netjes' te houden. De redactie hield een vraaggesprek met Ruud Borst, opzichter wijkbeheer van de gemeente Utrecht.

Wat vindt Ruud Borst van de zogenaamde participatiemaatschappij? Zeker bij de hoogbouw is er weinig onderling contact tussen de bewoners in Utrecht, maar er zijn ook straten waar dat wel het geval is. Enkele individuele bewoners houden het zelfbeheer van het groen al lang vol en dat leidt tot een mooi resultaat. Ik kan daar voorbeelden van aandragen. Als je spreekt over een participatiemaatschappij, dan weet ik zeker dat

Overvecht, en trouwens heel Utrecht, daar niet geweldig mee scoort, al zijn er ook voldoende grote gebieden in Utrecht die geheel door vrijwilligers worden onderhouden, waarbij de gemeente goederen en aanvullende diensten verzorgt. Als je het in percentages wilt uitdrukken, dan scoort de participatiemaatschappij volgens mij niet hoger dan 25 procent.

Onder welke omstandigheden werkt burgerparticipatie in groenonderhoud goed?

Minimaal jaarlijks contact hebben is een belangrijke randvoorwaarde. De gemeente Utrecht kent het project Plantjesdag. In mei kunnen zelfbeheerders zich na het overleggen van hun contract telefonisch en/of mondeling opgeven voor zomerplantgoed. Hoe groter het gedeelte wat ingeplant moet worden, hoe meer plantjes we afgeven, want we brengen het plantgoed persoonlijk. Ook als men vragen heeft, staan we voor ze klaar en ook afvoeren van groenafval doen we zeer snel. Hierdoor blijft het contact met de betreffende bewoners goed en is het zelfbeheer een succes.

Ruud Borst

Onder welke omstandigheden werkt burgerparticipatie in groenonderhoud absoluut niet?

Als er geen controle is, werkt zelfbeheer in het groenonderhoud niet. En dat geldt ook als er slecht of niet wordt ingegaan op de wensen van de zelfbeheerders. Let wel: zo'n Plantjesdag kost voor de gehele wijk circa 8.000 euro en het geeft de ruim 500 zelfbeheerders een goed gevoel. Ze krijgen het gevoel dat ze erbij horen.

Hoe zou je meer burgerparticipatie ingevoerd willen zien in de gemeente Utrecht?

Volgens mij is er al veel groen in de Utrechtse binnenstad dat mede door de burgers onderhouden wordt. Dat gaat om binnentuinen en het weinig groen wat je naast de bomen aantreft. In de buitenwijken groeit het zelfbeheer gestaag, en onlangs hebben we in Utrecht ook het wijkgroenplan geïntroduceerd. Daarbij kon iedere burger ideeën aandragen om de woonwijk te vergroenen. Voor de gehele stad hebben we ruim vier miljoen uitgetrokken. Het leuke is dat we hier ook weer zelfbeheerders aan overhouden, al was dit bij de presentatie van het wijkgroenplan niet een eis.

Zou burgerparticipatie bij groenonderhoud in vogelaarwijken leiden tot verloedering?

Dat zou best kunnen. Mensen verantwoordelijk maken voor onderhoud in zo'n wijk is een uitdaging. We zullen er heel veel energie in moeten stoppen en waarschijnlijk zullen enkele ambtenaren hier erg druk mee zijn, terwijl de vraag blijft hoe groot het resultaat zal zijn. Momenteel zijn er veel aanpassingen in die wijken gaande of ze zijn zojuist afgerond, zoals het vriendelijker inrichten van de wijken voor voetgangers en de snelheid eruit halen voor de overige weggebruikers. Hierbij is er juist groen bij gekomen in plaats van verharding. Maar ik zie niet snel gebeuren dat de bewoners hele stroken voor hun woning gaan onderhouden. Als je het betreft op kleinschaligere zaken, dan fleurt dit een wijk alleen maar op en dat zal verloedering van zo'n wijk tegengaan. Zet in een stenig gebied maar een paar bloembakken neer en je hebt al resultaat. Want vaak is er dan wel één bewoner die het groen adopteert en verzorgt en zich er ook verantwoordelijk voor voelt. Met zo'n aanpak scoren we eenvoudiger en dat geeft een goed resultaat. Laat de gemeente dan maar de grotere anonieme zaken onderhouden.

Welke beheerelementen in het groenonderhoud lenen zich het best voor burgerparticipatie?

Dat hangt af van de afspraken die je maakt. Er kunnen verzoeken binnenvallen voor erg grote gebieden, waarbij de aanvragers al bij voorbaat een aantal vrijwilligers hebben opgegeven. Dan kun je zelfs parken op een veel intensievere manier onderhouden dan wij als gemeente zouden kunnen. Er zijn zelfs voorbeelden dat zo'n beheergroep sponsors binnenhaalde en met dat sponsorgeld een gedeelte van het onderhoud bekostigde. Maar over het algemeen kun je zeggen: waar het belang groot is voor de burger of een groep burgers, daar zal groenonderhoud door zelfbeheerders slagen. Wel zal de vergrijzing toenemen. De beheergroepen moeten daar actief op inspelen, tijdig zorgen voor verjonging van de groep en voor opvolging van de initiatiefnemers, als de tijd daarvoor rijp is.

Wat is de aanpak van de gemeente Utrecht om burgerparticipatie te bevorderen? Ik heb dat al gedeeltelijk uitgelegd. De Plantjesdag heeft, vind ik, een positief effect. De controle die we ieder jaar houden in de wijken,

voornamelijk bij het uitdelen van de plantjes, maar ook tijdens onze jaarlijkse inboetronde, is belangrijk. We kijken tijdens de inboetronde ook alle bruikleenobjecten na, zoals boomspiegels, bloembakken, geveltuintjes, spetterbadjes en terreinen. Een ander punt is snel anticiperen op vragen en verzoeken van de bewoners. Het afvoeren van groenafval en het bijbehorende zwerfvuil moet je direct regelen, zeg maar binnen een dag. Vaak gaat het om kleinere hoeveelheden die we aan het eind van de werkdag meteen kunnen meenemen.

Volgens TNS NIPO vindt 80 procent van de bevolking het geen probleem om iets actiever te worden. Hoe zouden jullie die andere 20 procent bij het onderhoud van groen willen betrekken?

Dat vind ik een hoog percentage. Ik schat dat slecht 25 procent van de bevolking genegen is actiever te worden bij het groenonderhoud. Ik denk echter wel dat zo'n percentage bij ons hoger kan worden, bijvoorbeeld na de invoering van ons wijkgroenplan. Misschien moeten we zo'n actie over een paar jaar nog eens herhalen, maar dan met de restrictie dat men alleen plannen kan indienen als de bewoners zelf voor het beheer willen zorgen.

Stuur of twitter dit artikel door!

Scan of ga naar:

<http://www.stad-en-groen.nl/artikel.asp?id=41-4261>

GKB, inrichters van de buitenruimte

U mag dat breed opvatten. Als gemeente of organisatie wilt u een buitenruimte creëren waarin het prettig wonen en/of werken is.

GKB machines

Ballenwinger

info@gkb-machines.com
2992SP Barendrecht
0160 64 29 29